

Twaalf verschillende aspecten moeten in deze analyse onder de loep worden genomen¹:

1. Hoe is het op dit moment gesteld met de taalvaardigheid van onze leerlingen?

Welke leerlingen doen het goed en welke niet? Hoe manifesteren de problemen zich: hebben de leerlingen moeite om te begrijpen wat we zeggen tijdens de les, om zich uit te drukken, om leerteksten te begrijpen en begrijpelijke antwoorden neer te schrijven op vragen m.b.t. leerinhouden? Hoe zit het met hun motivatie om Algemeen Nederlands te leren en in het Nederlands te leren? En wat voor bagage hebben ze aan kennis van de wereld en aan competenties die kunnen bijdragen tot het verwerven van taal?

2. Welke taaldoelstellingen streven we na?

Stemmen ze overeen met wat in de Ontwikkelingsdoelen of Eindtermen staat in verband met de vaardigheden luisteren, spreken, lezen en schrijven? Besteden we aandacht aan de ontwikkeling van schooltaalvaardigheid?

3. Wat doen we om het taalvaardigheidsniveau van de leerlingen in kaart te brengen?

Metten we effectief de vaardigheid of vernauwen we onze evaluatie tot technische aspecten (woordenschat, uitspraak, technisch lezen, grammatica)? Gebruiken we andere manieren dan toetsing: observatie, zelfevaluatie, ...

4. Hanteren de taalleerkrachten een vaardigheidsontwikkellende en interactieve didactiek?

Is onze aanpak gebaseerd op het principe dat de leerlingen taal het best verwerven door taal te gebruiken? Maken we gebruik van motiverende opdrachten die veel communicatie tussen de leerkracht en de leerlingen en tussen de leerlingen onderling uitlokken? Kiezen we thema's en projecten die de belangstelling van de leerlingen opwekken? Kiezen we thema's en projecten ook zo dat ze de kennis van de wereld uitbreiden in functie van de schoolse kennisdomeinen?

5. Hoe gaan we in de klas en in de school om met verschillen tussen leerlingen wat betreft taalvaardigheid, thuistaal en taalgebruik?

Doen we onze leerlingen geregeld samenwerken? Zorgen we dat de groepen heterogeen zijn wat taalvaardigheid betreft? Besteden we aandacht/geven we een plaats aan de thuistaal (andere taal, dialect)? Maken we afspraken over taalgebruik? Gebeurt dit in samenspraak met de leerlingen? *Geven we hen het signaal dat we hun thuistaal waarderen en niet in de eerste plaats zien als een probleem?*

6. Gaan we bewust om met taal in alle vakken en worden doorheen alle vakken en activiteiten voldoende kansen benut om taalvaardigheid te bevorderen?

Beseffen we hoe complex schooltaal kan zijn voor onze leerlingen? Hebben we voldoende aandacht voor de 'begrijpbaarheid' van ons taalgebruik en de verwerfbaarheid van schooltaal? Nemen we hiervoor de nodige voorzorgen in de aanpak van onze lessen: actieve en interactieve werkvormen, aansluiting op aanwezige vaardigheden en kennis, 'zin geven in' , ... Organiseren we voldoende situaties waarin we gelegenheid en behoefte tot spreken, lezen, schrijven scheppen? *Laten we de leerlingen het Nederlands voortdurend ervaren als een toegangsmiddel tot interessante kennis?*

¹ Zie Omzendbrief GOK

7. Slagen we erin op een planmatige manier hulp te bieden aan leerlingen met taalvaardigheidsproblemen?

Geven we op een efficiënte manier extra ondersteuning aan leerlingen die niet voldoende vooruitgang maken via de krachtige aanpak in de gewone taal- en 'taalontwikkende' lessen? Is de remediëring gericht op bevordering van de *taalvaardigheid*, of gaat de aandacht eerder uit naar technische aspecten van taal: spelling, grammatica, woordenschat? Maken we ook hier gebruik van motiverende opdrachten en interactieve werkvormen?

8. Is het hele team betrokken bij het uittekenen, uitvoeren en evalueren van het taalbeleid?

Geven we aan iedereen een stem in de beslissing over de doelen die we nastreven en de effecten die we willen bereiken, de acties die we hiervoor ondernemen, de planning ervan, de evaluatie van de acties en van de doelen, de bijsturing van het beleid?

9. Ondersteunt de schoolleiding het team voldoende bij het uitvoeren van het taalbeleid?

Neemt de schoolleiding (directie, directieteam, kernteam ...) een actieve rol op bij het uittekenen, opvolgen en evalueren van het taalbeleid? Zet ze voldoende stappen in het organiseren van overleg en reflectie op teamniveau? Bevordert ze doorstroming van ideeën en ervaringen? Motiveert ze het team? Geeft ze feedback over het verloop van de acties?

10. Benutten we als team voldoende kansen om met elkaar te communiceren en te reflecteren over de acties en de doelen van ons taalbeleid?

Maken we gebruik van de bestaande vergaderstructuren (MDO, graadoverleg, vakgroepvergadering, klassenraad, , ...) om ervaringen uit te wisselen, nieuwe inzichten door te geven, de stand van zaken op te maken, de vooruitgang van leerlingen wat taalvaardigheid betreft in te schatten, beslissingen te nemen en afspraken te maken?

11. Hoe betrekken we ouders en externe participanten bij het uitdenken, uitvoeren en evalueren van het taalbeleid?

Geven we de inbreng van de ouders een plaats in ons beleid? Doen we voldoende pogingen om ze een stem te geven? Informeren we hen voldoende? Nemen we alle taal- en andere drempels weg om de school voor hen 'bereikbaar' te maken? Geven we hun inbreng een plaats en op welke manier(en) doen we dat? Communiceren we met hen op een begrijpelijke manier, wetende dat velen van hen letterlijk en figuurlijk niet de taal van de school spreken? Geven we hen de juiste boodschappen over taal en de manier waarop ze kunnen bijdragen tot de taalvaardigheid van hun kinderen? Maken we voldoende gebruik van de deskundigheid van andere instanties?

12. Voert de school een actief professionaliseringsbeleid, waardoor het team zich verder kan ontwikkelen op het vlak van taalvaardigheidsonderwijs en taalbeleid?

Maken we voldoende gebruik van de deskundigheid die op onze school aanwezig is? Scheppen we genoeg kansen voor ons team om deel te nemen aan nascholingen? Maken we een gerichte keuze wat nascholing betreft?